

Abstrakt

Disertační práce se zabývá problematikou obrazů vnějších nepřátel, které tvořily součást společenského a mediálního diskurzu v Československu v letech 1948-1956. Tyto obrazy jsou zasazeny do kontextu dobové československé propagandy.

Obrazy nepřátel představují soubory negativních představ, které si sociální skupiny vytvářejí o konkurenčních společenstvích. Objevují se ve všech lidských kolektivech, včetně současné české společnosti. Fungují jako prostředek formování identity jedince, ztotožnění se s vlastní skupinou a vymezení se vůči *zlému druhému*. Odborná literatura většinou rozlišuje dva typy nepřátel – vnitřní a vnější. Vzhledem k velké šíři tématu se disertační práce soustředí pouze na dominantní obrazy vnějších nepřátel, kteří byli v dobovém diskurzu prezentováni jako primární soupeři, hybatelé dění.

Disertační práce se skládá z teoretické a analytické části. První kapitola představuje teoretický úvod do problematiky, věnuje se fenoménu propagandy. Je zde stručně popsán historický vývoj propagandy, různé jeho definice. Dále jsou v této části představeny koncepty obrazu nepřítele, jeho funkce a hlavní typologie nepřátel. Druhá kapitola zasazuje obrazy nepřátel do kontextu dobové propagandy, zabývá se systémem československé propagandy a jeho jednotlivými články a nástroji. Následující kapitoly se věnují analýze dominantních obrazů vnějších nepřátel – imperialismu, Německa, Vatikánu a poúnorové emigrace. Jsou v nich sledovány významné obecné znaky jednotlivých obrazů nepřátel i motivy využití v konkrétních propagandistických kampaních (např. korejská válka, číhošťský zázrak, případy útěků přes železnou oponu).

Klíčová slova

propaganda, obraz nepřítele, vnější nepřítel, Československo 1948-1956, komunismus, nástroje propagandy, imperialismus, obraz Němce, obraz Vatikánu, katolická církev, emigranti